

HELP, de FIOD is binnen!

Zie in geval van ondervraging door de FIOD ook de '10 geboden bij verhoor'.

1. Wees voorbereid

De FIOD is binnen voordat u iets kunt ondernemen. Wees u dus bewust van uw rechten en plichten. Stel wedervragen: wat is het doel van het onderzoek en wat is de juridische status (getuige of verdachte) van betrokken personen?

Meer ...

Meestal is de FIOD al binnen voordat u iets kunt ondernemen. Ook daarna ontrolt het FIOD optreden zich als vanzelf door de onderneming van uw cliënt of door uw eigen kantoor. U bent niet geprepareerd en wilt er dus "zo snel mogelijk vanaf". Dat kan leiden tot fouten en vergissingen in uw nadeel en/of in het nadeel van uw cliënt. Wees u dus bewust van uw rechten en plichten maar vooral: hoe u deze in de praktijk effectueert.

Nadat de FIOD ambtenaren zich hebben gelegitimeerd (noteer namen en BOA-nummers!) en het doel van hun bezoek hebben aangegeven, is het aan de contactpersoon om wedervragen te stellen. Wat is het precieze doel van het onderzoek? Wat is de juridische status van het onderzoek en van de daarin betrokken personen? Zijn zij (of: is hijzelf) getuigen of verdachten? Het kan voorkomen dat u geen duidelijk antwoord krijgt op de gestelde vraag. Dan moet u doorvragen of niets zeggen zolang u geen advocaat heeft geraadpleegd.

2. Het kan iedereen overkomen

'Belastingfraude' is geen wettelijk begrip. Het verzaken van allerlei fiscale verplichtingen is strafbaar gesteld. Het belastingrecht is uitermate ingewikkeld en wordt alleen maar complexer. Daardoor is de kans op het (onbewust) plegen van belastingfraude groot.

Meer ...

'Belastingfraude' is geen wettelijk begrip. Het verzaken van allerlei fiscale verplichtingen is strafbaar gesteld, zoals het verstrekken van onjuiste of onvolledige informatie, het onvoldoende medewerking verlenen aan een fiscale controle, en – uiteraard – het doen van een van een *opzettelijk* onjuiste aangifte. Fiscale delicten kunnen leiden tot een gevangenisstraf van maximaal 6 jaar en een geldboete van € 87.000 [2020] óf, als dat hoger is, 100% van het bedrag van de te weinig geheven belasting.

Wie beseft dat het belastingrecht uitermate ingewikkeld is en alleen maar complexer wordt, weet dus ook dat het niet alleen in theorie maar ook in de praktijk bijna onmogelijk is om géén belastingfraude meer te plegen. Toch wordt ook in fiscaal-technisch ingewikkelde gevallen de FIOD op de zaak gezet.

3. Sluit ramen en deuren

Zorg dat uw kantoor of dat van uw cliënt niet ongehinderd publiek toegankelijk is, zodat FIOD-ambtenaren zich vooraf moeten melden bij de receptie. Instrueer de receptie dat deze voorkomt dat FIOD-ambtenaren rechtstreeks doorlopen naar de aangezochte persoon.

Meer ...

Als uw kantoor of dat van uw cliënt zonder belemmeringen publiek toegankelijk is, kunnen ook FIOD-ambtenaren ongestoord naar binnen lopen. Het is om diverse redenen verstandig de toegang van uw bedrijf af te sluiten en daarop toezicht te houden. FIOD-ambtenaren moeten zich dan vooraf aanmelden bij de receptie, de reden van hun komst opgeven en vragen naar iemand van de directie of een bepaalde persoon. De directie kan dan wellicht uitsluitend onder protest toestemming verlenen om het kantoor of bedrijf te betreden en direct een (in – of extern) juridisch adviseur of advocaat-belastingkundige raadplegen.

Wees er op bedacht dat de FIOD vraagt naar een bepaalde persoon en misschien ook direct wil doorlopen naar die persoon of de ruimte waar deze zich bevindt. De

receptionist(e) dient dat te voorkomen en altijd eerst de directe of de 'hoogst aanwezige persoon' c.q. de vooraf aangewezen contactpersoon te informeren.

4. Vraag uitstel

FIOD-ambtenaren hebben de bevoegdheid elke plaats te betreden en voorwerpen in beslag te nemen. Dit moet u in beginsel dulden. Probeer in een dergelijke situatie (gemotiveerd) uitstel te krijgen zodat u juridisch advies kunt inwinnen.

Meer ...

Artikel 83 Algemene Wet inzake Rijksbelastingen (de AWR) geeft FIOD-ambtenaren de bevoegdheid elke plaats te betreden, voorzover dat voor de vervulling van hun taak nodig is. Artikel 81 AWR geeft hen de bevoegdheid "te allen tijde" daarvoor vatbare voorwerpen in beslag te nemen. De rechtmatige uitoefening van deze bevoegdheden moet u in beginsel dulden. Dat betekent niet dat u geheel rechteloos bent indien u iets dergelijks overkomt. Het is in elk geval verstandig om in een dergelijke situatie (gemotiveerd) uitstel te vragen voor een afspraak op een tijd die u beter schikt. U kunt dan bovendien juridisch advies inwinnen.

5. Kies neutraal terrein

Leid FIOD-ambtenaren naar een spreekkamer waar zich geen dossiers of computers bevinden. De FIOD mag zonder toestemming van de officier van justitie of rechter-commissaris geen deuren, lades en computers forceren om voorwerpen in beslag te nemen.

Meer ...

Leid de FIOD ambtenaren naar een spreekkamer of een andere daarvoor geschikte ruimte. Omdat de FIOD ambtenaren bevoegd zijn al hetgeen 'voor het grijpen ligt' in beslag te nemen, is dat bij voorkeur een spreekkamer, waarin zo weinig mogelijk papier e.d. op bureaus en tafels ligt en geen computers aanwezig zijn. Zorg ervoor dat dossiers in afgesloten kasten en laden zijn opgeborgen. De FIOD mag zonder aanwezigheid of last van de officier van justitie of rechter-commissaris geen kasten, deuren, lades etc. forceren om voorwerpen in beslag te nemen.

6. Wees als verdachte alert op fiscale complexiteit

Alles wat u zegt kan tegen u worden gebruikt. Fouten in en subjectieve interpretatie van verklaringen kunnen leiden tot desastreuze gevolgen. Of verklaringen zijn afgelegd uit onwetendheid of door de FIOD zijn gestuurd, wordt in beginsel niet onderzocht. Sta op bijstand van een advocaat.

Meer ...

In iedere verhoorsituatie geldt dat "alles wat u zegt tegen u kan worden gebruikt". Zo werkt het ook vaak. Meestal denken verdachten dat zij "het wel even kunnen uitleggen", aangezien zij "toch niets te verbergen hebben", en het gebruik van het zwijgrecht alleen maar meer verdenkingen oproept. Fouten of vergissingen bij verhoren, maar óók de subjectieve interpretatie daarvan kunnen echter desastreuze gevolgen hebben in een strafzaak.

Strafrechtelijk bewijs vaak (te) subjectief. In hoeverre verklaringen van de verdachte wellicht worden afgelegd uit onwetendheid, lichtzinnigheid dan wel door de FIOD in de mond zijn gelegd of althans aangestuurd, wordt – behoudens in geval van een zeer concreet verweer – in de Nederlandse rechtspraktijk niet onderzocht. Dat betekent dat u zeer alert en bedachtzaam moet zijn bij iedere vraag van en verklaring ten overstaan van de inspecteur, controleur en/of FIOD-ambtenaar.

Sta erop dat er een advocaat aanwezig is bij het verhoor.

7. De adviseur als mede-verdachte

De belastingadviseur (of accountant) van de ondernemer die van 'belastingfraude' wordt verdacht, is steeds vaker medeverdachte. Hij dient zich bewust te zijn dat hij niet alleen beschikt over zwijgrecht als verdachte maar ook over zijn beroepsmatige zwijgplicht jegens zijn cliënt.

Meer ...

Ook de belastingadviseur (en accountant) van de ondernemer die van 'belastingfraude' wordt verdacht, wordt steeds vaker als medeverdachte (soms zelfs als de "kwade genius") aangemerkt en als zodanig in het strafrechtelijk onderzoek betrokken. Hij dient zich in dergelijke gevallen te realiseren dat zijn beroepsmatige zwijgplicht gekoppeld aan zijn zwijgrecht als verdachte het hem niet gemakkelijk maken om - als hij dat al zou willen - zijn eigen stoepje schoon te vegen en zijn cliënt de schuld in de schoenen te schuiven. De cliënt zou hem wegens het verzaken van zijn geheimhoudingsplicht aansprakelijk kunnen stellen voor geleden schade. Het is dus zonder meer raadzaam dat u zich als belastingadviseur gedegen op een dergelijke situatie voorbereidt.

8. Wees als getuige bewust van *vrijwilligheid* van medewerking

Getuigen hebben het recht om medewerking aan FIOD-verhoren te weigeren, adviseurs kunnen daar beroepsmatig zelfs toe zijn verplicht. Als u vervolgens door de rechter wordt opgeroepen als getuige, zal in ieder geval sprake zijn van een verhoor met meer waarborgen.

Meer ...

Accountants, belastingadviseurs, (ex)werknemers, (ex)echtgenoten, leveranciers, afnemers, etc.: al deze getuigen hebben het recht om niet mee te werken aan FIOD-verhoren. Adviseurs kunnen daarnaast op contractueel zijn gehouden om niet met de FIOD te gaan praten. Getuigen zijn slechts voor de rechter verplicht om te verschijnen en een verklaring af te leggen. Bijna niemand weet dit en de FIOD maakt daar handig gebruik van.

Als de FIOD zegt dat u dan door de rechter zult (of kunt) worden opgeroepen om als getuige te verschijnen dan heeft u al iets gewonnen. Een verhoor ten overstaan van de onafhankelijke rechter(-commissaris) biedt immers aanzienlijk meer waarborgen dan een verhoor door de FIOD. Bovendien zal dan ook de advocaat van de verdachte bij dat verhoor aanwezig kunnen zijn.

9. Eens getuige blijft geen getuige

Een getuige kan tijdens of na een verhoor rustig door de FIOD ineens als verdachte worden aangemerkt, bij voorkeur nadat hij een bekennende verklaring heeft afgelegd.

Meer ...

Als er dan eenmaal een verklaring wordt afgelegd, is het voor veel getuigen niet weggelegd om dat zorgvuldig, gedoseerd en naar waarheid te doen. Regelmatig verklaren getuigen wat (en hoe) de FIOD (het) wil horen. Echter eenmaal afgelegde verklaringen kunnen niet meer makkelijk worden teruggenomen of herroepen. Gezegd is gezegd. Alles wat is gezegd kan tegen u worden gebruikt.

Overigens: een getuige kan tijdens of na een verhoor rustig door de FIOD ineens als verdachte worden aangemerkt. Bij voorkeur zelfs juist nadat hij een bekennende verklaring heeft afgelegd! Ook voor die situatie dient u zich te behoeden.

10. (Afgeleid) verschoningsrecht

De belastingadviseur of accountant heeft geen beroepsmatig verschoningsrecht. Bij inschakeling door een advocaat mogelijk wel een afgeleid verschoningsrecht. Iedere getuige heeft bovendien het recht om zichzelf en directe familieleden niet te belasten.

Meer ...

Iedere getuige is na een oproeping door de rechter wel verplicht om te verschijnen en op vragen van de rechter antwoord te geven. Ook de belastingadviseur heeft ten overstaan van de rechter in strafzaken geen (algemeen) verschoningsrecht. Wél beschikt de belastingadviseur (en accountant) over een afgeleid verschoningsrecht indien hij door een advocaat is geschakeld om te rapporteren inzake een aangelegenheid, waarin de advocaat zelf niet over de noodzakelijke deskundigheid beschikt.

Iedere getuige - dus ook de belastingadviseur - heeft bovendien een verschoningsrecht indien hij door te spreken zichzelf, zijn gehuwd/geregistreerd partner of directe familieleden zou belasten.

Vragen over het bovenstaande? Neem contact op met één van onze advocaten.